

Útmutató

**a közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében
alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól szóló
676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelethez**

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

Agrárminisztérium

Budapest

2022.

Dr. Bognár Lajos

Dr. Bognár Lajos
helyettes államtitkár

Tartalomjegyzék

1. Fogalom meghatározások.....	3
1.1. Közétkeztetés.....	3
1.2. Helyi élelmiszertermék.....	3
1.2.1. Az eljárásban előírt címkével ellátott termék	4
1.2.2. Kistermelő által előállított termék	7
1.3. Közétkeztetési rövid ellátási lánc	7
1.3.1 Köztes szereplők és egyéb szereplők a KREL-ben.....	9
1.3.2 Példák a lánc szereplőinek értelmezéséhez.....	9
2. FELIR azonosító, Minőségvezérelt Közétkeztetés Program.....	12
2.1. FELIR azonosító.....	13
2.2. A Minőségvezérelt Közétkeztetés Program	13
3. Az előírt arányok értelmezése	14
4. Az „ellenőrzött ökológiai gazdálkodás” fogalma a „közétkeztetési közbeszerzési rendelet” szempontjából.....	17
5. Ellenőrzés	17
5.1. Nébih ellenőrzése	17
5.2. A Közbeszerzési Hatóság ellenőrzése	18
5.3. Jó gyakorlatok, amelyek a megfelelést nagyban segítik.....	18
6. Nébih közétkeztetési információs oldala.....	18

2020. december 28-án megjelent a közétkeztetés tárgyú közbeszerzések tekintetében alkalmazandó eljárások sajátos szabályairól szóló 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: rendelet), melynek fő célja a közétkeztetés minőségének javítása. A rendelet előírásait 2021. szeptember 1-jét követően megkezdett közbeszerzésekre kell alkalmazni. Az útmutató célja, hogy segítse mind a rendelet szerinti ajánlatkérőket, mind pedig az ajánlattevőket a szabályozás megfelelő értelmezésében és alkalmazásában.

A rendeletet a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény szerint lefolytatott közbeszerzési eljárásokra kell alkalmazni, **amelynek tárgya a közétkeztetési szolgáltatás megrendelése.**

A rendelet előírásait a 2021. szeptember 1-jét követően megkezdett közbeszerzésekre és ezen közbeszerzések alapján kötött szerződésekre kell alkalmazni.

A rendelet előírásait nem kell alkalmazni azon közétkeztetési szolgáltatásokra, amelyek nem közbeszerzés kötelesek, a közétkeztetési szolgáltatást nem közbeszerzés során kiválasztott szolgáltatótól való megrendelés módján biztosítják. Pl. Az intézmény vagy az önkormányzat saját maga által üzemelteti a főzőkonyhát, vagy közbeszerzési értékhatár alatti szolgáltatás esetén, közbeszerzési eljárás nélkül kötnek szerződést szolgáltató vállalkozással. Ez abban az esetben is igaz, ha az alapanyagok beszerzése közbeszerzési eljárás útján történik.

1. Fogalom meghatározások

1.1. Közétkeztetés

A rendelet értelmében a **közétkeztetés** (az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló [2008. évi XLVI. törvény \(a továbbiakban: Éltv.\)](#) mellékletének 39/A. pontja szerinti fogalom) olyan vendéglátó tevékenység, amelynek során fogyasztók meghatározott csoportját vendéglátó ipari termékekkel, többnyire előre megrendelés alapján, a nap egy-egy meghatározott időszakában, meghatározott időtartamban látnak el, különösen oktatási, gyermek-, szociális, egészségügyi-, bentlakásos intézményben, táborban és munkahelyen. Azonban nem tartozik ide a munkahelyeken biztosított á la carte étkeztetés.

1.2. Helyi élelmiszertermék

A rendelet meghatározza a helyi élelmiszertermék, az eljárásban előírt címke, a közétkeztetési rövid ellátási lánc, valamint a köztes szereplő fogalmát. A rendelet értelmében **helyi élelmiszerterméknek** minősül:

ba) – „ha az ajánlatkérő a [Kbt. 59. §-a](#) szerint előírta valamely címke használatát – az eljárásban előírt címkével ellátott termék, vagy

bb) kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló jogszabály, vagy más tagállamokban az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló, 2004. április 29-i [853/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet](#)

1. cikk (4) bekezdése alapján megállapított tagállami szabályozás szerinti, a **kistermelő által előállított termék;**”

1.2.1. Az eljárásban előírt címkével ellátott termék

Az eljárásban előírt címke meghatározása:

c) „*eljárásban előírt címke: a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló, 2012. november 21-i (EU) 1151/2012 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti eredet-megjelölések vagy földrajzi jelzések, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti nemzeti minőségrendszer szerinti jelzés, ideértve a Kiváló Minőségű Élelmiszer tanúsító védjegyet;*”

- **„Az (EU) 1151/2012 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti uniós minőségrendszerek: földrajzi árujelzők (lehetnek eredet-megjelölések vagy földrajzi jelzések) és hagyományos különleges termékek.”**

Az uniós minőségrendszerek meghatározott termékek elnevezését hivatottak oltalmazni, a földrajzi eredetükhöz vagy hagyományos előállítási módjukhoz kapcsolódó sajátosságaik védelme céljából.

Földrajzi árujelzők (OEM, OFJ)

Egy termék elnevezés akkor ismerhető el földrajzi árujelzőként, ha a termék konkrétan ahhoz a helyhez kötődik, ahol készül. A földrajzi árujelzők segítségével a fogyasztók könnyebben azonosítani tudják azokat a termékeket, amelyek jól meghatározott és ellenőrzött minőséggel rendelkeznek, és amelyekben megbízhatnak, a termelők pedig hatékonyabban értékesíthetik termékeiket.

Az e-Ambrosia uniós nyilvántartás felsorolja azokat a termékeket, amelyek elnevezését uniós oltalom alatt álló földrajzi árujelzőként ismertek el. A nyilvántartás tartalmazza az egyes termékekre vonatkozó információkat.

A földrajzi árujelzővel ellátott termékek, melyek minősége az előállítás helyétől függ, szellemi tulajdonjog-védelem alatt állnak.

Ide tartoznak az alábbi földrajzi árujelzők:

- **OEM** – oltalom alatt álló eredet-megjelölés (mezőgazdasági termék és élelmiszer)
- **OFJ** – oltalom alatt álló földrajzi jelzés (mezőgazdasági termék és élelmiszer)

A földrajzi árujelzők uniós nyilvántartása az alábbi linken érhető el:

<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>

Az uniós oltalom alatt álló magyar földrajzi árujelzők (OEM, OFJ) listája és termékleírásai a következő linken érhetőek el: <https://gi.kormany.hu/foldrajzi-arujelzok>

Hagyományos különleges termékek (HKT)

Hagyományos különleges termékként való bejegyzésre azok a termékek jogosultak, amelyeket hagyományos módon állítanak elő, vagy hagyományos összetevőkből készülnek.

Csak olyan elnevezés jegyezhető be hagyományos termékként, amely az adott termék hagyományosan használt elnevezése, vagy amely kifejezi a termék hagyományos jellegét.

A hagyományos különleges termékek uniós nyilvántartása az alábbi linken érhető el:

<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/tsq>

Az Európai Unó által elismert magyar hagyományos különleges (HKT) termékek listája és termékleírásai a következő linken érhetőek el:

<https://gi.kormany.hu/az-europai-unioban-elismert-magyar-hagyomanyos-kulonleges-termekek>

- „az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikk (1) bekezdés b) pontja szerinti nemzeti minőségrendszer szerinti jelzés, ideértve a Kiváló Minőségű Élelmiszer tanúsító védjegyet;”

A mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozó minőségrendszerek és az önkéntes mezőgazdaságtermék-tanúsító rendszerek nemzeti elismeréséről szóló [26/2018. \(X. 1.\) AM](#) rendelet szerint elismert nemzeti minőségrendszerek védjegyei tartoznak ebbe a körbe. Jelenleg az egyetlen elismert nemzeti minőségrendszer a **KMÉ**.

A termelők kétféle módon tudnak jogosultságot szerezni nemzeti minőségrendszerhez kapcsolódó védjegy használatára:

1. csatlakoznak egy már működő elismert minőségrendszerhez; vagy
 2. új minőségrendszert hoznak létre, és kérik az elismerését az Agrárminisztériumtól.
- Az elismerés a műszaki szabályokra és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó információs szolgáltatási eljárás megállapításáról szóló [\(EU\) 2015/1535](#) irányelv 5. cikk (2) bekezdése szerinti bejelentési eljárás lefolytatását követően válik véglegessé.

A minőségrendszereknek tanúsítási szabályzata van, amely termékleírásokat tartalmaz. A termelők a tanúsítási szabályzatnak és a termékleírásoknak megfelelő termékekkel csatlakozhatnak a minőségrendszerekhez.

A nemzeti minőségrendszerrel kapcsolatos bővebb információk az alábbi linken érhetők el: <https://elelmiszerlanc.kormany.hu/nyilvantartas>

Miért csak az OEM, OFJ, HKT, KMÉ írható elő az eljárásban? Miért nem fogadható el például a Magyar Termék, Hazai Termék, és Hazai feldolgozású Termék védjegy?

A hazai közbeszerzési jogi szabályozás az Európai Unió joga, ezen belül az uniós közbeszerzési irányelvek által meghatározott. Az uniós alapelvek (az áruk szabad mozgása, a szolgáltatásnyújtás szabadsága, a megkülönböztetés tilalma, a kölcsönös elismerés) és az uniós közbeszerzési szabályozás következetesen tiltják a nemzeti alapon történő diszkriminációt. A nemzeti alapú diszkrimináció tilalmának – **a teljes közbeszerzési eljárás során, így** – a közbeszerzések műszaki leírása, az alkalmassági minimumkövetelmények, továbbá az értékelési szempontrendszer tekintetében is érvényesülnie kell.”.

A Magyar Termék, Hazai Termék, Hazai Feldolgozású Termék védjegyek célja kifejezetten a magyar származású termékek megkülönböztetése a piaci áruválasztékban, a termékek magyar származásának hangsúlyozása, megkülönböztetése, előtérbe helyezése, a pozitív diszkrimináció.

Ezzel szemben az elismert nemzeti minőségrendszerek, így a Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) minőségrendszer nem alkalmaznak földrajzi megkülönböztetést, az ezekhez való csatlakozás valamennyi belföldi és uniós tagországbeli élelmiszer-termelő, előállító, feldolgozó és forgalmazó előtt nyitva áll.

Tekintettel arra, hogy a fentiekben nevesített védjegyzrendszerek közül csak a KMÉ felel meg a hivatkozott uniós jogi követelményeknek, nincs lehetőség a Magyar Termék védjegyek rendeletbe történő emelésére.

1.2.2. Kistermelő által előállított termék

A hazai vagy más tagállambeli **kistermelői élelmiszer**-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló jogszabály szerinti kistermelő által előállított termék. Ide tartozik minden olyan élelmiszer, amelyet kistermelői regisztrációs számmal és FELIR azonosítóval rendelkező személy állított elő.

1.3. Közétkeztetési rövid ellátási lánc

A rendelet meghatározza a **közétkeztetési rövid ellátási lánc** fogalmát (továbbiakban: KREL), mely értelmében az *„ételkészítéshez élelmiszereket biztosító, az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) szerinti elsődleges termelő, illetve élelmiszerelőállító létesítménye és a főzőkonyhát üzemeltető gazdasági szereplő között az élelmiszer ellátási láncban legfeljebb egy köztes szereplő vesz részt.”*

Fontos kiemelni, hogy a KREL nem összekeverendő a REL fogalmával.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács [1305/2013/EU](#) rendelete (a továbbiakban: 1305/2013/EU rendelet), továbbá az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet kiegészítéséről, valamint átmeneti rendelkezések bevezetéséről szóló a Bizottság [807/2014/EU](#) felhatalmazáson alapuló rendelet (a továbbiakban: 807/2014/EU rendelet) 11. cikk (1) bekezdése az EMVA támogatásokról, a támogatás jogosultsága szempontjából egy köztes szereplőt enged: „A rövid ellátási láncok létrehozásához és fejlesztéséhez nyújtott, az 1305/2013/EU rendelet 35. cikke (2) bekezdésének d) pontjában említett támogatás kizárólag olyan ellátási láncokat érinthet, ahol legfeljebb egy közvetítő helyezkedik el a mezőgazdasági termelő és a fogyasztó között.

A 1305/2013/EU rendeletet kizárólag a támogatáspolitikában, azaz a Vidékfejlesztési Programban érintett REL csoportok meghatározására alkalmazza az Európai Bizottság és Magyarország is. A rövid élelmiszer vagy ellátási láncra nincs általánosan elfogadott hazai jogszabályi fogalom.

Az Éltv. és az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i [178/2002/EK](#) rendelete értelmében:

elsődleges termelés: elsődleges termékek előállítása, termesztése vagy tenyésztése, beleértve a termés betakarítását, a fejést és a haszonállat-tenyésztést az állatok levágásáig. Ugyancsak ide tartozik a vadászat és a halászat, valamint a vadon élő termékek betakarítása.

A fentiek értelmében elsődleges termelő, termelő vállalkozás, szövetkezet, aki/amely alapterméket állít elő. Például a kistermelő, valamint a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény szerinti mezőgazdasági őstermelő.

Az Éltv. alapján **élelmiszer-előállítás** feldolgozatlan és feldolgozott termék - **kivéve az alaptermék** - előállítása érdekében történő alapanyag-tárolási, tisztítási, osztályozási, előkészítési, gyártástechnológiai, csomagolási, jelölési, tárolási és szállítási műveletek bármelyike. Tehát az élelmiszer előállítás jogilag már nem elsődleges termelés.

A 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet értelmében:

- a **közétkeztetési rövid ellátási lánc első tagja** lehet **kistermelő**, illetve mezőgazdasági őstermelő, vagy egyéb elsődleges termelő (pl. termelőszövetkezet vagy cég) **ÉS/VAGY** az élelmiszereket biztosító **élelmiszer - vállalkozó Éltv. szerinti élelmiszerelőállító létesítménye**.

Tehát első szereplő lehet az alapanyag termelő, kistermelő, termelő szervezet, illetve annak saját élelmiszerelőállító létesítménye.

A KREL első tagjaként értelmezhető minden olyan Éltv. szerinti élelmiszerelőállító létesítmény is, amely az elsődleges terméket feldolgozza.

- a **lánc köztes szereplője** az Éltv. szerinti élelmiszervállalkozó, piacszervező szervezet, elismert termelői szervezet, elismert termelői csoport. A rendelet viszonylatában köztes szereplőnek csak azt tekintjük, aki megvásárolja a terméket, majd - akár feldolgozva - azt tovább értékesíti a főzőkonyha felé. (Számlázással, nyomonkövetéssel kapcsolatban lsd. 5. pont)

- Élelmiszervállalkozás az Éltv. értelmében: nyereségérdekelt vagy nonprofit, köz- vagy magánvállalkozás, amely az élelmiszerek termelésével, **feldolgozásával** és **forgalmazásával** összefüggő tevékenységet folytat.

- az adott KREL-ben kereskedelmi tevékenységet végző piacszervező szervezetek

- Elismert termelői szervezet

<https://2015-2019.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/mezogazdasagert-felelos-allamtitkarsag/hirek/zoldseg-gyumlcs-termeloi-szervezodesek-tesz-ek>

- Elismert termelői csoport

<https://2015-2019.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/agrargazdasagert-felelos-allamtitkarsag/hirek/termeloi-csoportok>

1.3.1 Köztes szereplők és egyéb szereplők a KREL-ben

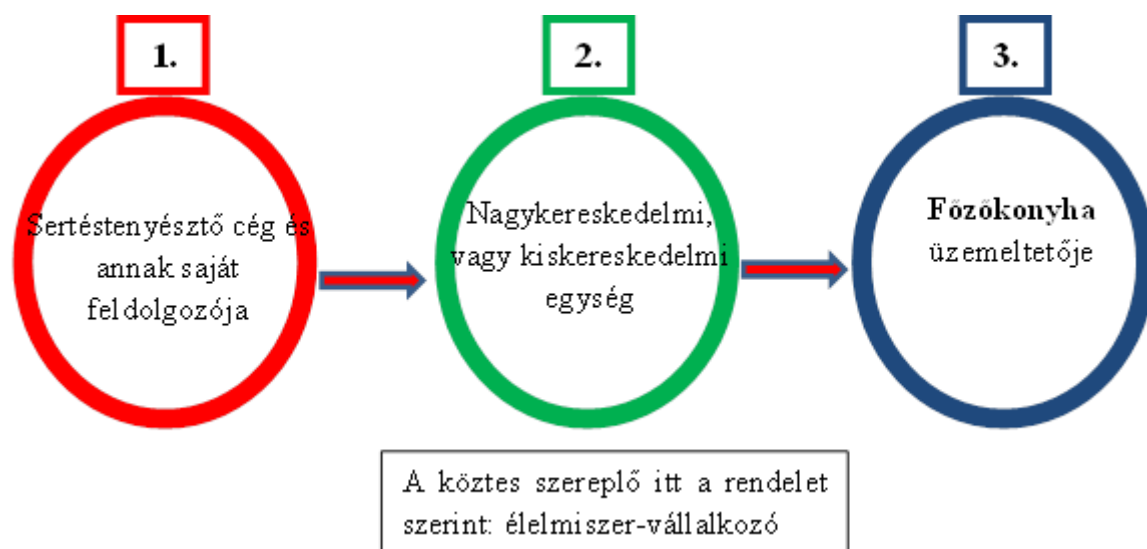
A rövid élelmiszer-ellátási lánc értelmezése sokszor jelent problémát a gyakorlatban, főleg a kistermelői termékekre vonatkozó szabályozások mellett. Ez gondot jelent az élelmiszer-feldolgozó üzem, a logisztikát, szervezést végzők megítélése során, továbbá akadályokat gördíthet a Vidékfejlesztési Program vagy más támogatási program feltételeinek megfelelése során is. Mindemellett a sokszor túl tágra értelmezett fogalmak nem érik el a kívánt célt és a helyi termékek helyett a hosszú láncok termékei kerülnek előnyösebb, támogatott helyzetbe. Ezen anomáliák elkerülése érdekében tisztázni szükséges, hogy kik a KREL láncszemei, azaz az ellátási lánc szereplői, akik az élelmiszertermék előállítása és fogyasztása között saját tulajdonban birtokolják a terméket, valamint kik azok a segítő, támogató szereplők, akiknek szerepe a piacszervezésében elengedhetetlen, de nem válnak a termékek tulajdonosává. Fontos, hogy ezek a feladatok transzparensen elkülöníthetők legyenek egymástól.

A 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet értelmében csak **egy olyan szereplő vehet részt a KREL-ben, akinek a tulajdonába kerül a termék**, majd azt tovább értékesíti (akár feldolgozva, saját termékként) a főzőkonyha felé (**rendelet szerinti köztes szereplő**).

Ugyanakkor más szereplő is lehet a láncban abban az esetben, ha csak segíti, szervezi a folyamatot, de a vizsgált láncban nem ő értékesíti a terméket, hanem maga a termelő vagy egy kereskedő. Ilyen szereplők például

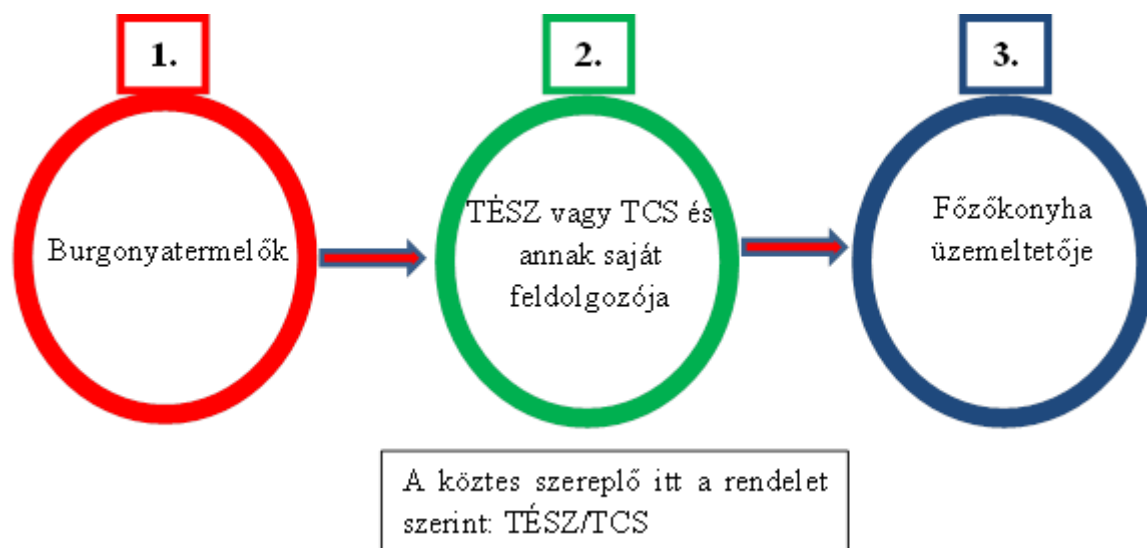
- az adott KREL-ben kereskedelmi tevékenységet nem végző piacszerző szervezetek, a bevásárló közösségek támogatói, az önkormányzatok nonprofit szervezetei, szaktanácsadók, LEADER szervezet, vagy más civil szervezet, bármely szövetkezet (pl. szociális szövetkezet). Feladataik közé tartozhat a termelők toborzása, minőségbiztosítás, a termelési folyamatok felügyelete, vetésterv készítése a konyhák igényei szerint, kísérletek beállítása, logisztika szervezése, márkázás, adminisztratív folyamatok támogatása (annak érdekében, hogy a termelők minden engedéllyel rendelkezzenek a beszállításhoz), csomagolás, élelmiszerbiztonság felügyelete stb.
- bérfeldolgozó, amikor a termék marad a termelő tulajdonában, a feldolgozó csak szolgáltat (pl. vágóhíd, vagy tejfeldolgozó üzem)

1.3.2 Példák a lánc szereplőinek értelmezéséhez

1. ábra: Példa arra az esetre, mikor a termelők csoportjának a tulajdonában van az élelmiszer-feldolgozó

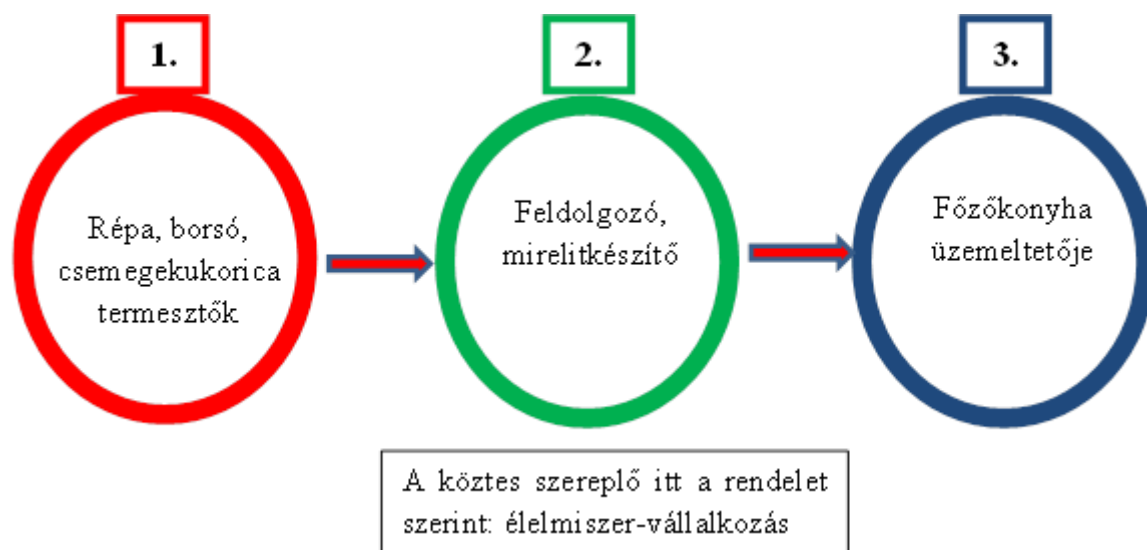
Fenti ábra példa arra, hogy kerülhet be hazai előállítású sertéshús, felvágott, vagy virsli a közétkeztetésbe. Ebben az esetben a termelői integráció rendelkezik az Éltv. szerinti élelmiszer előállító létesítménnyel, amely a lánc első szereplőjének tekinthető. Így a konyha és a feldolgozó közötti kereskedő, logisztikát végző szereplő a lánc egy köztes szereplőjeként értelmezhető. Ugyan így első szereplőként értelmezhető minden Éltv. szerinti élelmiszer-előállító üzem.

2. ábra: Példa a TÉSZ/TCS feldolgozójának értelmezésére

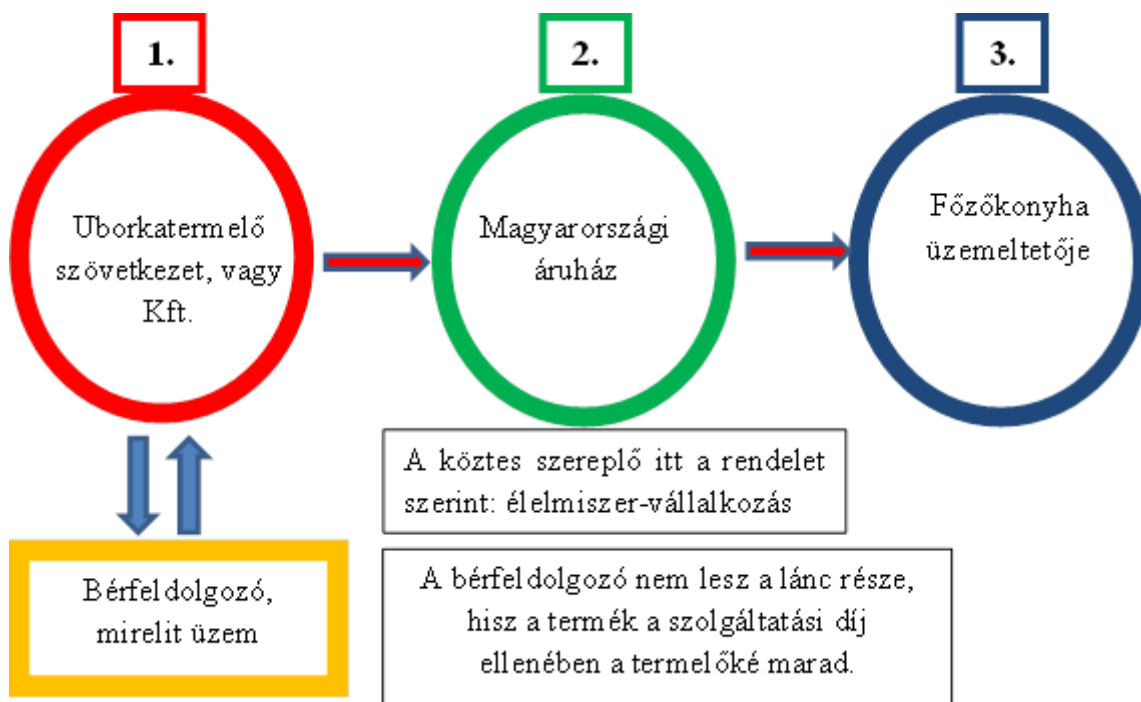
A második ábra olyan esetet mutat be, amely a szántóföldi zöldségtermesztésünk beszerzése esetében lehet jó gyakorlat. A burgonya, zöldborsó, sárgarépa, zeller, cékla, hagyma, petrezselyem stb. szántóföldi zöldségtermesztés sok esetben termelő csoportokhoz kötődik, akik rendelkezhetnek mosó, koptató, csomagoló üzemekkel. Ebben az esetben a termelő vagy azok csoportja lehet a KREL első szereplője, és a tőlük felvásárló és a terméket előkészítő

TÉSZ/TCS és/vagy annak feldolgozója a köztes szereplő, aki közvetlenül a konyháknak tud értékesíteni.

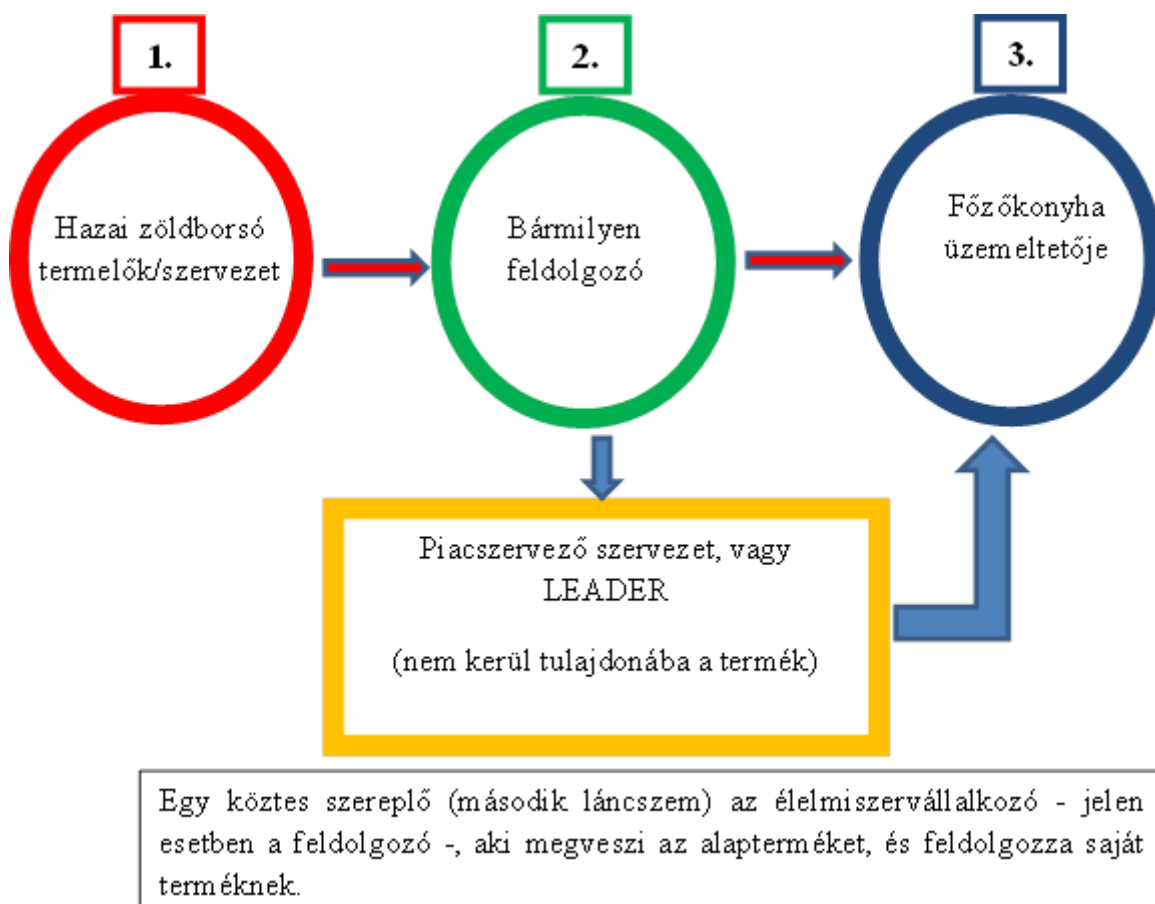
3. ábra: Példa arra az esetre, amikor a feldolgozás során új termék jön létre

A következő eset arra mutat példát, hogy az alapanyag akár új termékként, ebben az esetben az Éltv. szerinti élelmiszer előállító létesítmény termékeként kerül tovább értékesítésre. Ilyenek lehetnek a gyümölcskészítmények (velő, -lé, lekvárok, szósok) vagy a zöldségtermesztőktől megvásárolt alapanyagból feldolgozás, fagyasztás után mirelit leveszöldség mixek készülhetnek leveshez, francia salátához stb. Jelen esetben a feldolgozó felvásárolja az alapanyagot a termelőtől és saját, új terméket készít belőle, majd ezt közvetlenül értékesíti a főzőkonyha üzemeltetőjének. (3. ábra)

4. ábra: Bérfeldolgozás értelmezése

A KREL értelmezése során gyakran felmerülő kérdés, hogy a bérfeldolgozó köztes szereplőnek minősül-e. Legtöbbször ezek a szolgáltatók csak közreműködők, mert a termék a termelő tulajdona marad pl.: almaszász, savanyú uborkakészítés. Hasonló példa a vágóhíd, ahol a termelő levágatja az állatot, majd ezt követően értékesítheti a kereskedelmi egységnek, közétkeztetés felé. Ettől még az állat a termelőé marad. Tehát a feldolgozott, megváltozott terméket nem a bérfeldolgozó, hanem a termelő értékesíti tovább, azaz a termelő állít ki számlát a kereskedelmi egység felé (4. ábra).

1. ábra: Példa két szereplőre, de csak az egyik a rendelet szerinti köztes szereplő.

Jelmagyarázat: Piros nyíl = értékesítés. Kék nyíl = csak szolgáltató, de nem értékesít.

Nagyon fontos, hogy az ún. „piacszerzők” piactámogatók, **nem számítanak köztes szereplőnek, abban az esetben, ha nem vásárolják meg a terméket**, csak szolgáltatást folytatnak a termelői termék piacra jutásához, jelen esetben segítik, hogy a főzőkonyhák szerinti igényeket a hazai termelők és feldolgozók ki tudják elégíteni.

2. FELIR azonosító, Minőségvezérelt Közétkeztetés Program

A rendelet értelmében az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban a közétkeztetési szolgáltatást nyújtó gazdasági szereplők vonatkozásában köteles előírni:

- a) a tevékenységre vonatkozó, Éltv. szerinti FELIR azonosító meglétét, illetve
- b) a szerződés teljesítéséhez igénybe vett főzőkonyha létesítmény(ek)re vonatkozó, Éltv. 23. § (5) bekezdése szerinti valamennyi utolsó, de 3 évnél nem régebbi minősítés eredményeinek benyújtását.

2.1. FELIR azonosító

A FELIR az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer rövidítése, mely az élelmiszerlánc-felügyelet megalapozott irányítására, valamint az Európai Unió által meghatározott követelmények teljesítése érdekében került létrehozásra.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszer működéséről szóló **578/2020. (XII. 14.) Korm. rendelet** 1. § (3) bekezdése alapján az 1. melléklet szerinti *FELIR azonosító köteles tevékenységet végző természetes és jogi személynek a tevékenység végzéséhez FELIR azonosítóval kell rendelkeznie*. FELIR-ben történő nyilvántartásba vétel iránti bejelentést elektronikus úton, a NÉBIH honlapján elérhető Ügyfélprofil Rendszeren keresztül kell benyújtani, a Központi Azonosítási Ügynök rendszeren keresztül történő azonosítást követően. Emellett az engedélyezési eljárás során is kaphat FELIR azonosítót a közétkeztetési szolgáltatást nyújtó gazdasági szereplő.

A NÉBIH Ügyfélprofil Rendszere az alábbi linken érhető el: <https://upr.nebih.gov.hu/>

2.2. A Minőségvezérelt Közétkeztetés Program

2017. június 16-tól az Éltv. 23. § (5) bekezdésének hatályba lépésével közétkeztetés kizárólag olyan létesítményből végezhető, amelyet az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az élelmiszer-higiéniai, élelmiszer-biztonsági és élelmiszer-minőségi szempontok értékelése alapján minősített, vagy amelynek minősítésére irányuló eljárás folyamatban van.

Amennyiben egy közétkeztetést végző vállalkozó még nem rendelkezik minősítéssel, vagy a korábbi minősítése már lejárt, kezdeményeznie kell a minősítést.

A minősítést a Nébih weboldalán található űrlap kitöltésével kell kezdeményezni, mely az alábbi linken érhető el: <https://portal.nebih.gov.hu/kozetkeztetes/minositesi-kerelem>

Amennyiben az ajánlatkérő a közétkeztetési szolgáltatást úgy kívánja beszerezni, hogy a nyertes ajánlattevőnek a szerződés teljesítéséhez igénybe vett főzőkonyhaként az általa rendelkezésre bocsátott főzőkonyha használatát írja elő, szerződéses feltételként szükséges rögzíteni a 676/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés b) pontja szerinti minősítést vagy az erre irányuló eljárás megkezdését az Éltv. 23. § (5) bekezdése alapján.

A Kbt. 65. §-ában az alkalmassági követelményekkel kapcsolatos előírások kizárólag az ajánlattevőkre értelmezhetőek, rájuk vonatkozóan kerülhetnek előírásra. Abban az esetben azonban, ha ajánlatkérő főzőkonyhája lesz a teljesítési helyszín, nem értelmezhető alkalmassági követelmény előírása. Így a 676/2020. (XII. 28.) Korm.

rendelet 4. § (1) bekezdés b) pontja szerinti előírás sem alkalmazható. Ebben az esetben a teljesítési helyszín sem tartozik a beszerzés tárgyához, mivel erre vonatkozóan nem terjed ki az ajánlatkérő beszerzési igénye, így ezzel kapcsolatos követelmények megfogalmazása sem lehetséges.

Amennyiben az ajánlattevő 3 évnél régebbi létesítmény minősítéssel rendelkezik, abban az esetben a pályázathoz csatolnia kell a már Nébih felé benyújtott minősítés iránti kérelmet, továbbá a rendelkezésére álló legutolsó minősítést is.

A Minőségvezérelt Közétkeztetés Programról bővebb információ az alábbi weboldalon érhető el: <https://portal.nebih.gov.hu/kozetkeztetes/minosegvezerealt-kozetkeztetes-program>

3. Az előírt arányok értelmezése

A rendelet értelmében „*az ajánlatkérő köteles a szerződés teljesítésére vonatkozó feltételként előírni a következőket:*

a) 2022. január 1-jétől legalább a beszerzett termékek összértékének 60 százaléka;

b) 2023. január 1-jétől legalább a beszerzett termékek összértékének 80 százaléka

a közétkeztetési rövid ellátási láncban beszerzett termékekből, illetve a helyi élelmiszer termékekből származik.”

A rendelet előírásait a 2021. szeptember 1-jét követően megkezdett közbeszerzésekre és ezen közbeszerzések alapján kötött szerződésekre kell alkalmazni.

2022. január 1-jétől legalább a beszerzett termékek összértékének 60 százalékanak, 2023. január 1-jétől legalább a beszerzett termékek összértékének 80 százalékanak **közétkeztetési rövid ellátási láncban** beszerzett termékekből, **és/vagy helyi élelmiszertermékekből** kell származniuk.

A meghatározott arány tehát akkor is teljesül, ha a beszerzett termék 40%-a rövid ellátási láncból, és 20%-a helyi élelmiszertermékből származik.

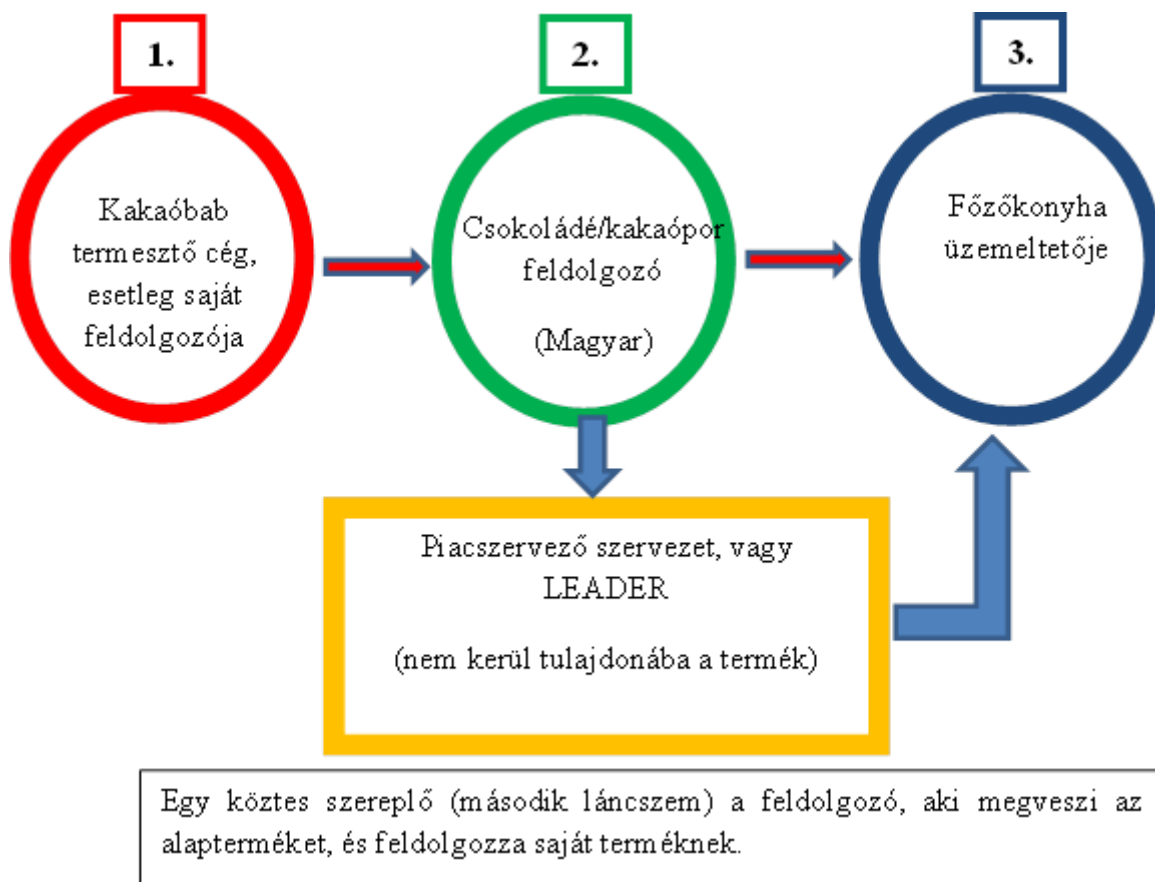
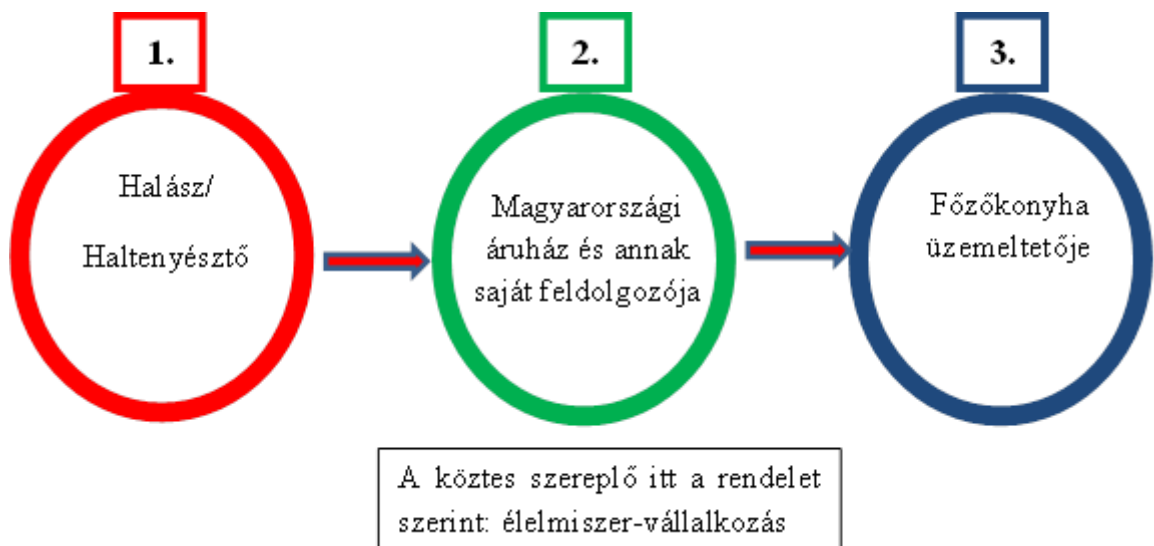
Fontos kihangsúlyozni, hogy a **termékek összértékét kell figyelembe venni**, tehát nem számít a termékek típusa, sem a súly szerinti mennyisége.

A fent meghatározott százalékos arányok **egy teljes naptári évre vonatkoznak**, ezáltal kiküszöbölhetők pl. a szezonális okozta ingadozások.

A közétkeztetést végző vállalkozásoknak szerződésenként kell az előírt arányokat biztosítaniuk. Amennyiben nyertes ajánlattevő egy előállítási helyről több szerződést kíván kiszolgálni, a nyomkövetési rendszerét oly módon kell kialakítani, hogy az alkalmas legyen az egyes szerződésekhez kapcsolódó szolgáltatáshoz vásárolt termék tételek megkülönböztetésére. A megfelelő nyomkövethetőség biztosítása érdekében célszerű a szállítóleveleket és számlákat megkülönböztetve, szerződés specifikusan kérni a szállítótól.

A KREL-ben olyan termékek is beszerezhetőek, amelyek itthon nincsenek, vagy nincs elég.

A tengeri hal, kakaó KREL beszerzése (6. ábra) is értelmezhető a kormányrendelet szerint. A bemutatott példán az akvarisztikai cégtől/termelői csoporttól beszerezett külföldi terméket értékesíti tovább a kereskedő vagy feldolgozó. Ez a példa úgy is helyes, ha a halász cégnek van saját feldolgozója, és azt a feldolgozott/fagyasztott terméket veszi meg az áruház.

6. ábra

A rendelet szerint továbbra is HOSSZÚ ellátási láncon keresztül (hagyományos beszerzés) szerezhető be éves szinten:

- a) 2022. január 1-jétől a beszerzett termékek összértékének maximum 40 százaléka;
- b) 2023. január 1-jétől a beszerzett termékek összértékének maximum 20 százaléka

Az ajánlatkérő nem alkalmazhatja a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként közétkeztetési szolgáltatások esetében.

Az ajánlatkérőnek az értékelési szempontok meghatározásakor az alábbi szempontok közül **legalább hármat figyelembe kell vennie**. Vagyis többet is figyelembe vehet, de kevesebbet nem. A felsorolt szempontokon kívül természetesen bármilyen más szempontot is meghatározhat az ajánlatkérő a Kbt. alapján.

a) valamennyi beszerzett termék összértékéből a közétkeztetési rövid ellátási láncban beszerzett termékek és helyi élelmiszer termékek összesített aránya vonatkozásban az eljárásban kötelező szerződési feltételként meghatározott arány(ok)nál kedvezőbb (nagyobb) arányú vállalás;

b) az ételkészítés és a tálalás helye közötti minél rövidebb szállítási időtartam;

Ennek a szempontnak az értékelhetősége érdekében az ajánlattétel során célszerű például járattervet benyújtani, mely megvalósulását pedig a későbbiekben az ételkísérő jegyen rögzített adatok igazolják.

c) ellenőrzött ökológiai gazdálkodásból származó termékek minél nagyobb aránya a beszállított élelmiszerek között;

d) az eljárásban előírt címkével rendelkező élelmiszerek minél nagyobb aránya a beszállított élelmiszerek között;

e) fogyasztói visszajelzési rendszerek bevezetésének vállalása, a szolgáltatást igénybe vevőnek dokumentált módon véleménynyilvánításra, visszajelzésre van lehetősége;

A szempont értékelhetősége érdekében az ajánlattétel során célszerű például fogyasztói visszajelzésre vonatkozó terv bekérése, mely tartalmazza azt, hogy kitől, milyen gyakorisággal és milyen fórumon gyűjtik be az adatokat. A gyakoriság lehet heti – havi - negyedéves; a fórum/eszköz lehet elektronikus, papír alapú értékelés (3-5 fokozatú skála) kitöltése.

f) a táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló rendelet előírásaiban foglalt gyakoriságon felül szolgáltat zöldséget, gyümölcsöt;

g) a táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló rendelet előírásaiban foglalt gyakoriságon felül szolgáltat teljes kiőrlésű gabona alapú élelmiszert;

h) a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet 15. § (1) valamint (1a) bekezdésben foglalt diétás étkeztetés biztosítását vállalja a szolgáltató.

Az ajánlatkérőnek minden esetben vizsgálnia kell a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló rendeletnek való megfelelést, a szolgáltató táplálkozás-egészségügyi minősítési eredményeinek százalékos minősítési átlaga alapján, amennyiben rendelkezik már minősítéssel.

4. Az „ellenőrzött ökológiai gazdálkodás” fogalma a „közétkeztetési közbeszerzési rendelet” szempontjából

Ellenőrzött ökológiai gazdálkodásból származó termék: Az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek címkézéséről uniós jogszabály rendelkezik ([848/2018/EK](#) rendelet), amelynek előírásait az Éltv., valamint a [34/2013. \(V.14.\) VM](#) rendelet ültette át a hazai jogrendbe. A szabályozások rögzítik, hogy ökológiai termelésre utaló kifejezéssel csak olyan élelmiszer hozható forgalomba, amely megfelel az uniós és hazai jogszabályban foglaltaknak és a tagállami hatóság által elismert tanúsító szervezet ellenőrizte és állította ki a tanúsítványt. Magyarországon a Nébih ismeri el az ökológiai tanúsító szervezeteket, melyek jelenleg a Biokontroll Hungária Kft. (HU-ÖKO-01), valamint a Bio Garancia Kft. (HU-ÖKO-02) (További információ: <https://portal.nebih.gov.hu/-/tanusito-szervezetek-magyarorszagon>)

Amennyiben egy élelmiszervállalkozás más EU tagállamban előállított öko terméket forgalmaz, importál, akkor annak a két magyar tanúsító szervezet közül valamelyiknek a tanúsítási rendszerébe kell tartoznia. Emellett magyar adószámmal is kell rendelkeznie.

5. Ellenőrzés

A rendelet szerinti szerződéses kötelezettségek ellenőrzésére jogosult az ajánlatkérő, a Közbeszerzési Hatóság, a Nébih és a Nemzeti Népegészségügyi Központ (a továbbiakban: NNK).

5.1. Nébih ellenőrzése

A Nébih ellenőrzése során egy év élelmiszer-alapanyag nettó beszerzési forgalma szolgál alapul, hogy kiküszöbölhetőek legyenek a szezonálisból eredő ingadozások.

Erre tekintettel az adminisztratív ellenőrzés 2023.01.01-el kezdődik a 2022. évre vonatkozóan.

A Nébih előzetes adatelemzést követően kiszűri a kockázatosnak ítélt vállalkozásokat (azaz azokat, melyeknél felmerül a gyanú, hogy nem teljesítették a szerződésben foglalt követelményeket).

A nyomonkövethetőséget – ahogy korábban is - biztosítani kell, és az adatbázisok valóságtartalmát alá kell tudni támasztani a konkrét számlák és szállítólevelek tételes ellenőrzése során is.

A Nébih hatósági ellenőrzése során ellenőrzi a hazai és uniós élelmiszer- higiéniai előírások betartását is.

5.2. A Közbeszerzési Hatóság ellenőrzése

A Közbeszerzési Hatóság a közbeszerzési eljárás folyamatába épített, többlépcsős ellenőrzési rendszerét biztosító hirdetmény-ellenőrzési tevékenységével – illetve ennek keretében, erre irányuló kérelem esetén a közbeszerzési dokumentáció ellenőrzésével – biztosítja a jogszerűség minél szélesebb körben történő megvalósulását az eljárások során. A közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések teljesítésének és módosításainak ellenőrzését a szerződés-ellenőrzési tevékenysége keretében végzi. Jogsértés gyanújának felmerülése esetén a Kbt. 187. § (3) bekezdése lehetőséget biztosít továbbá arra, hogy a Közbeszerzési Hatóság tájékoztatást, illetve adatszolgáltatást kérjen az illetékes szervektől adott esetben egy konkrét eljárás vizsgálatával, ellenőrzésével összefüggésben.

5.3. Jó gyakorlatok, amelyek a megfelelést nagyban segítik

- A közétkeztető vállalkozás a beszállítói kiválasztása során kérheti, hogy a beszállító vállalja az előírt termékárnyok teljesítését, ezt adott esetben jogosult ellenőrizni is, a köztük lévő szerződés alapján;
- Nagy könnyebbséget jelentene, ha egy több főzőkonyhát üzemeltető, de beszerzéseit központosítva végző közétkeztető vállalkozás valamennyi, általa üzemeltetett főzőkonyha, és nem csak az új szabályok által érintettek tekintetében vállalja a termékárnyok betartását;
- A közétkeztető a beszerzett termékeit KREL/nem KREL szempontból értékeli a 676/2020 Korm. rendelet alapján, és ezt ügyviteli rendszerében nyilvántartja.

6. Nébih közétkeztetési információs oldala

A pályázati folyamat és a beszerzések támogatása érdekében a Nébih létrehozta közétkeztetési információs oldalát.

A Nébih új tematikus weboldalán (<https://portal.nebih.gov.hu/kozetkeztetes>) a kiírók tájékozódhatnak a pályázók Minőségvezérelt Közétkeztetési Programban (MKP) elért eredményéről és a közétkeztetés végző vállalkozásokról, míg a közétkeztetőket a beszállító partnerek (például termelői csoportok, piacszervezők, kistermelők) „felkutatásában” segíti a felület. Megtalálható az oldalon a:

- TÉSZ, TCS és piacszervezők,
- Öko termelők,
- Közétkeztetők,
- Élelmiszer-előállítók, -forgalmazók és kistermelők,
- Kiváló Minőségű Élelmiszer,
- Földrajzi árujelzős- és hagyományos különleges termékek kereshető adatbázisa.

Az adatbázis jelentkezés alapján, önkéntes hozzájárulással bővül.

A weboldalon még nem szereplő, de már működő TÉSZ, TCS és piacszerzők az alábbi linken keresztül jelentkezhetnek: <https://portal.nebih.gov.hu/kozetkeztetes/-/leiras-jelentkezőknek>

Az esetlegesen hiányzó vagy hibás adatok pótlása, illetve javítása is ezen a linken kezdeményezhető.

Az Öko termelők a tanúsító szervezeteken keresztül jelentkezhetnek.

A weboldalon elérhető egy „[Gyakran Ismételt Kérdések](#)” aloldal is, amely folyamatosan bővül a témával kapcsolatos kérdésekkel és válaszokkal.